

Zakład Geoekologii i Paleogeografii, WNoZiGP, UMCS w Lublinie
al. Kraśnicka 2 cd, 20-718 Lublin

MALWINA DZIERŻAK, JOANNA JAROSZ,
JAROSŁAW PIETRUCZUK, MONIKA PIETRUCZUK

VIII Warsztaty Młodych Geomorfologów 3–5 czerwca 2013, Lublin – sprawozdanie z warsztatów

Od 2006 r. Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich organizuje corocznie spotkania o charakterze warsztatów metodycznych dla młodych geomorfologów z całego kraju. Organizatorzy rokrocznie stawiają sobie za główny cel zapoznanie doktorantów i magistrantów z zasadami funkcjonowania w świecie nauki, formułowania projektów badawczych, przygotowywania wystąpień i publikacji oraz metodami badawczymi. Warsztaty prowadzone są w formie wykładów, dyskusji oraz prac grupowych, co dodatkowo stwarza okazję do nawiązania kontaktów między młodymi naukowcami z różnych ośrodków naukowych Polski oraz do wymiany doświadczeń.

Warsztaty Młodych Geomorfologów ósmej edycji odbyły się 3–5 czerwca 2013 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS w Lublinie. Współorganizatorzy z Lublina w tegorocznej edycji spotkań podjęli się nowatorskiego pomysłu zaprezentowania w części praktycznej wielu metod badawczych wykorzystywanych w geomorfologii i paleogeografii oraz specjalistycznego sprzętu laboratoryjnego. Metody prezentowane były przez pracowników czterech zakładów WNoZiGP (Geoekologii i Paleogeografii, Geologii i Ochrony Litosfery, Gleboznawstwa i Ochrony Gleb, Geomorfologii) oraz gościnnie przez dwóch pracowników z Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Tegoroczne warsztaty zgromadziły rekordową liczbę uczestników (23 doktorantów i 15 magistrantów) z różnych ośrodków naukowych z całej Polski, wśród których wymienić można: Kraków (9 uczestników), Lublin (8), Poznań (7), Toruń (3), Kielce (3), Sosnowiec (2), Gdańsk (2) oraz po jednym uczestniku z Bydgoszczy, Łodzi, Wrocławia i Słupska.

W komitecie naukowym warsztatów znaleźli się wybitni geomorfolodzy polscy w składzie: przewodnicząca SGP – dr hab. Zofia Rączkowska, prof. IGiPZ PAN w Krakowie; wiceprzewodnicząca SGP – prof. dr hab. Maria Łanczont (UMCS); dziekan WNoZiGP – dr hab. Radosław Dobrowolski, prof. UMCS; prodziekan ds. Badań Naukowych WNoZiGP – dr hab. Sławomir Terpiłowski,

prof. UMCS; prof. dr hab. Piotr Migoń (Uniwersytet Wrocławski), prof. UAM dr hab. Zbigniew Zwoliński, oraz sekretarz SGP – dr Lucyna Wachecka-Kotkowska (Uniwersytet Łódzki). Honorowy patronat nad warsztatami objął rektor UMCS dr hab. Stanisław Michałowski prof. UMCS. W Komitecie Organizacyjnym pod przewodnictwem dr Anny Godlewskiej (WNoZiGP, UMCS w Lublinie) znalazło się 20 pracowników WNoZiGP oraz 2 pracowników UP w Lublinie.

VIII Warsztaty Młodych Geomorfologów rozpoczęły się oficjalnym otwarciem i powitaniem uczestników. Sesji tej przewodniczyli członkowie Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich i władze WNoZiGP UMCS w Lublinie. Program warsztatów był rozbudowany i obejmował ważne zagadnienia dla pracy i rozwoju młodych naukowców. Zasadnicze części blokowe poprzedziły wystąpienia w formie wykładowej, które miały na celu zapoznanie uczestników z historią, strukturą oraz funkcjonowaniem Światowego Stowarzyszenia Geomorfologów (prof. P. Migoń – *World Geomorphology*) oraz Stowarzyszenia Geomorfologów Polskich (dr hab. Z. Rączkowska, prof. IGiPZ PAN w Krakowie – *Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich*). Ponadto w wykładzie gościnnym *Analizy geoprzestrzenne w geomorfologii*, poprowadzonym przez pracowników WNoZiGP w składzie: dr L. Gawrysiak, dr T. Brzezińska-Wójcik, mgr Ł. Chabudziński oraz mgr P. Demczuk, prelegenci zaprezentowali na przykładzie własnych projektów badawczych nowe metody i możliwości w badaniach geomorfologicznych, jakie stwarzają programy komputerowe. Tego dnia odbyły się również wykłady szkoleniowe podzielone na dwa bloki. Blok 1 (*Wprowadzenie do badań naukowych*) dotyczył wprowadzenia do badań naukowych, sposobów planowania i organizacji badań naukowych (prof. UAM dr hab. Zbigniew Zwoliński) oraz finansowania tychże badań (dr hab. Z. Rączkowska, prof. IGiPZ PAN w Krakowie). Wykłady zawierały informacje praktyczne, potrzebne każdemu młodemu badaczowi rozpoczynającemu swoją przygodę z pracą naukową. Po krótkiej przerwie rozpoczął się blok 2 – wykładowo-warsztatowy (*Publikacje naukowe*) dotyczący tematyki publikacji naukowych. Dr Anna Godlewska zapoznała młodych naukowców ze sposobami przygotowywania publikacji, czyhającymi na nich problemami oraz zasadami recenzowania publikacji. Każdy z uczestników podjął się próby recenzji artykułu naukowego, którą w formie dyskusji i wymiany spostrzeżeń można było przedstawić na forum grupy. Pierwszy dzień warsztatów zakończyły krótkie autoprezentacje uczestników, w których przedstawili oni zagadnienia naukowe, jakimi zajmują się w ramach realizacji tematów prac magisterskich i rozpraw doktorskich.

Kolejny dzień (blok 3 – *Metody badań laboratoryjnych w geomorfologii i paleogeografii*) miał charakter warsztatowy, w którym uczestnicy mogli zapoznać się ze stosowaniem metod badawczych w praktyce (fot. 1). Do wyboru było wiele zajęć z analiz laboratoryjnych:

- Analizy geotechniczne – metody oznaczania kąta tarcia wewnętrznego oraz spójności – kohezji – dwóch najważniejszych parametrów do obliczania stateczności pokryw stokowych, przy wykorzystaniu Aparatu trójosiowego ściskania firmy VJTech z Wielkiej Brytanii oraz Aparatu bezpośredniego ścinania firmy Wille Geotechnic; możliwości programu GeoStudio 2012/Kanada w badaniach procesów osuwiskowych – współczynnik stateczności (mgr P. Demczuk, mgr Ł. Franczak);

- Analizy geochemiczne – rentgenowska spektrometria fluorescencyjna – skład chemiczny próby gleb, skał (dr A. Kiebała, mgr J. Szuwarski);

- Analizy mikropaleontologiczne Cladocera i Ostracoda (dr P. Kulesza, dr M. Suchora);

- Analizy geochemiczne – zawartości form biodostępnych metali ciężkich w glebach przy wykorzystaniu techniki atomowej spektrometrii absorpcyjnej – AAS (dr A. Plak);

- Analizy palinologiczne (dr hab. K. Bałaga, prof. UMCS, dr I. Pidek);

- Analizy geochemiczne – oznaczanie azotu i siarki metodą suchego spalania – przy użyciu elementarnego analizatora Leco TrueSpec CNS (dr P. Bartmiński);

- Analizy makroszczątków roślinnych – w zakresie preparatyki próbek osadów torfowych i ich mikroskopowej analizy (dr hab. D. Urban, prof. UP, dr inż. J. Dresler);

- Analizy uziarnienia metodą dyfrakcji laserowej osadów w przedziale 0,02–2,0 mm (dr P. Mroczek);

- Analizy mikromorfologiczne (dr P. Mroczek);

- Analizy morfoskopowe – metoda Callieux, Powersa, Krumbeina, charakterystyka kształtu i wielkości ziarna przy użyciu Morphology G3 (dr A. Kiebała, dr P. Zieliński);

- Analizy w mikroobszarze z użyciem SEM – (dr inż. M. Huber).

Uczestnicy mieli szansę spotkania się z doświadczonymi specjalistami w zakresie poszczególnych metod laboratoryjnych oraz zapoznania się z funkcjonowaniem wysokiej klasy sprzętu laboratoryjnego. Każdy miał okazję spróbować własnych sił w wybranych metodach oraz pogłębić swoją wiedzę pod czujnym okiem prowadzących. Dzięki takim zajęciom możliwe staje się nawiązanie współpracy naukowej w zakresie prezentowanych badań.

Dzień zakończyło wspólne mniej oficjalne spotkanie prowadzących oraz uczestników warsztatów, służące zacieśnieniu więzi i wymianie wrażeń (fot. 1).

Trzeciego dnia warsztatów w ramach bloku 4 (*Prezentacja naukowa, projekty badawcze*) prof. P. Migoń wygłosił wykład dotyczący przygotowań prezentacji naukowych. W ciekawy sposób, na podstawie własnego doświadczenia, przybliżył on uczestnikom zasady prawidłowego przygotowania wystąpień naukowych oraz wskazał niektóre pułapki czyhające na prelegentów podczas

publicznych prezentacji. Drugą część bloku poprowadziła dr L. Wachecka-Kotkowska, której wystąpienie poświęcone było tematyce organizacji i przygotowania projektu badawczego. W części teoretycznej zapoznała uczestników z programami i instytucjami wspierającymi finansowo młodych naukowców oraz zasadami pisania wniosków grantowych, zaś w części praktycznej wszyscy podjęli się próby zaprezentowania własnego projektu naukowego w postaci wypełnionego, w wersji skróconej, wniosku grantowego. Każdy z uczestników miał możliwość konsultacji z opiekunami/specjalistami, którzy wspierali młodych naukowców cennymi uwagami i poradami, często w sposób niezwykle ciekawy przedstawiając własne doświadczenia. Próbowali oni uświadomić młodych uczestników, jak ważna w pracy naukowca jest silna motywacja i wytrwałe dążenie do celu.

Zakończenie trzeciego dnia, podobnie i całych warsztatów, miało formę krótkiego podsumowania i uroczystego wręczenia każdemu uczestnikowi dyplomu ukończenia VIII Warsztatów Młodych Geomorfologów (fot. 2).

Fot. 2. Wręczanie dyplomów ukończenia VIII Warsztatów Młodych Geomorfologów

Ośrodek lubelski z powodzeniem podtrzymał tradycję corocznych spotkań młodych geomorfologów z całej Polski. Jest to od kilku lat doskonała okazja do zapoznania początkujących adeptów z realiami świata naukowego. Organizatorzy w sposób skrupulatny i kompleksowy uchwycili wiele różnych, niezwykle ważnych problemów, o których młodzi naukowcy powinni wiedzieć na początku swojej drogi naukowej. Dodatkowo próbowali oni uświadomić uczestnikom, jak ważna jest wymiana dotychczasowych doświadczeń na szerszym forum naukowym oraz potrzeba budowy współpracy na polu międzyuczelnianym. Bez wątpienia każdy z uczestników wyniósł z VIII Warsztatów Młodych Geomorfologów cenne wskazówki i dodatkowe umiejętności niezbędne do funkcjonowania w świecie nauki.